

MAGYARÁG

Nyomda és kiadótulajdonos:
Pásztor Ede cég

VI. ÉVFOLYAM 190 szám.
1937. Julius 10. Szombat

Ára 1 Lei

FUGGETLEN POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK MINDEN NAP

Alapította

PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő
Kádár Miklós

SZERKESZTŐSEG és KIADÓHIVATAL
ORADEA, PIATA MIHAI VITEAZUL 4.

Döntő fordulat előtt a spanyol polgárháboru

**Anglia egyre barátságosabban közeledik Francohoz.
Neurathot ismét Londonba hívják. A francia sajtó
idegesen fogadja a fejleményeket**

A nemzetiek frontját Madrid előtt áttörték

Páris, július 8. A francia baloldali sajtó izgalommal tárgyalja azt a tényt, hogy az angol kormány magatartása Franco tábornok irányában mindinkább barátságosabbra fordul. A lapok aggódnak amiatt, hogy Anglia a nemzeti Spanyolország pártjára állhat. Francia kormánykörökben azt remélik, hogy mivel Franco hozzájárult az önkéntesek hazaszállításához, a semlegességi bizottság pénteki ülése után megnyílik a lehetősége annak, hogy Páris és London békét közvetítsen a két küzdőfél között.

Angol terv a benemavakozás új rendszeréről

London, július 8. A „Daily Herald” úgy értesül, hogy az angol kormány a benemavakozási válság elsimítására új tervet dolgozott ki. Ezeket a terveket a legszigorubb titokban tartják és az érdekelt hatalmakat is fel fogják kérni, hogy a végleges döntésig a tervekről ne nyilatkozzanak.

Franciaország meg akarja szüntetni a spanyol határ ellenőrzését.

Páris, július 8. A főbizottság pénteki ülése mindenképpen nagyfontosságúnak ígérkezik. A „Petit Parisien” úgy tudja, hogy a francia kormány utasította londoni nagykövetét, — hogy a pénteki bizottsági ülésen csak az esetben fogadja el a spanyol-francia határ nemzetközi ellenőrzésének további fenntartását, ha a tengeri ellenőrzést is a jelenlegi keretek között folytatják, vagy azzal egyenértékű rendszert léptetnek életbe. A franciák ezenkívül kívánják a portugál — spanyol határ ellenőrzésének visszaállítását is. Ha kívánságaik nem teljesülnek, akkor Franciaország késedelem nélkül megszünteti a szárazföldi ellenőrzést a Pyreneus hegységben.

SALAZAR AZ ANGOL-FRANCIA POLITIKAROL

Lisszabon, július 8. Salazar, portugál miniszterelnök az újságírók előtt nyilatkozott Por-

tugália külpolitikájáról és hangzott, hogy az Angliával való szövetség nem egyedüli alapja Portugália külföldi kapcsolatainak. Salazar élesen bírálta a spanyol ügyekben követett angol és francia politi-

Allítólag áttörték a nemzetiek frontját

Madrid, július 8. A spanyol köztársasági főhadiszállás azt jelenti, hogy madridi hadseregének sikerült áttörnie a nemzetiek Madrid körül vont vonalát. A köztársasági sereg elfoglalta Brunete és Villanueva del Canada községeket és elérve a Madrid-Toledo közötti országutat, elvágta az összeköttetést a fölkelők madridi és toledói haderői között. A Párisba érkezett jelentés szerint a kormánycsapatok hatalmas támadásba kezdtek azzal a szándékkal, hogy a nemzetieket Santander ostromának megállítására kényszerítsék. A köztársaságiak több fontos magaslatot szállottak meg. Salamancából viszont azt jelentik, hogy az Escorialtól délre megkísérelt áttörést sikerült megállítani a négyezer köztársasági katonát a többiekkel elszigeteltek. Ezeket a nemzeti baderők körülzárták, úgy hogy kénytelenek lesznek megadni magukat. A biscayai harcva-
lon Santander ostroma közvetlenül küszöbön áll. A város lakosságának helyzete elviselhetetlen. Az éhség egyre fenye-

kát, végül azonban hangoztatta, hogy az Angliával való szövetség felmondását csak azok sürgetik, akik szenvedélyeiket fölébe helyezik a nemzetközi érdekeknek.

getőbb, a környező falvakból már minden élelmiszert összeszedtek.

Párist angol-német megegyezés hírei idegesítik

Párisi diplomáciai körökben nagy az idegesség azok miatt a hírek miatt, amelyek szerint Anglia berlini nagykövete megegyezett Neurath német külügyminiszterrel a pénteki benemavakozási bizottsági ülésen előterjesztendő angol javaslat alapelvei tekintetében.

Az angol nagykövet szerdán hosszasan tanácskozott Neurathal. A francia külügyminiszterium körében az angol tervet nem fogadják különösebb rokonszenvvel és egyes francia lapok nem tartják kizártnak, hogy ennek a tervnek előterjesztése gyengíteni fogja az angol-francia együttműködést. Párisban nem nézik jó szemmel Franco tábornok és az angol kormány tárgyalásait sem. Az „Oeuvre” című fran-

cia lap már úgy tudja, hogy Franco az angol pénzügyi körökkel folytatott tárgyalásai kedvező eredménnyel jártak.

Négyszemközt

A külpolitika mai izgalmas változásaiban az sincs kizárva, hogy Anglia csakugyan megegyezik úgy Francoval, mint a németekkel, a jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok elv alapján. Anglia Földközi tengeri pozícióit félti. Egy pillanatig sem hittük, hogy a Brit birodalmat ezen kívül más is érdekli. Franciaország szövetséges szövődményeinek lazulása gyorsan eredményezhet egy angol árulást. Nem első a világtörténelemben. A spanyol kormány azonban még ebben az esetben sem veszett el. Vannak dolgok, amik túl haladják a kalkulációk birodalmát, ezek pedig a szabadság örök kérdései.

De Valera győzelme az, a mit pyrrhusinak lehet nevezni. Két (kettő) szavazattöbbséggel győzött mindössze. Az ir szabadságmozgalom tehát amellett, hogy megszavazta a szabadságot, elvetette de Valera antidemokratikus alkotmányát. Mert ez a győzelem jelenti, hogy az ir közvélemény nem tudta elfogadni azt az elméletet, hogy ugyanakkor vivhat meg nép szabadságmozgalmat, mikor a maga életének keretein belül nem tiszteli saját néprétegeinek szabadságát. De Valera pyrrhusi győzelme sok belső háboruságnak vetíti előre árnyékát.

Megkezdődött a „rumba” igazoló-jegyeinek beváltása

Jövő szerdán „Az ember tragédiája” előadása nyílja meg a színház ünnepi hetét

Városszerte igen élénk érdeklődést váltott ki a hír, hogy a színház ünnepi játékokkal koronázza be ezévi munkásságát. A Carol II. sporttelepen felépülő monumentális szabadtéri színpadon ötezer néző számára tervezett nézőtér előtt fognak lefolyni az ünnepi játékok.

AZ ELSŐ SZABADTÉRI ELŐADÁS.

Jövő szerdán július 14-én lesz az első előadás. Madách Imre halhatatlan drámai költeménye, Az ember tragédiája vezeti be az ünnepi hetet. — Igen nagy feladatra vállalkozott a színház, amikor a szabadtéri színpad hatalmas méretei közé állítja a tragédia előadását és reméljük, hogy a nagy feladatot méltóképpen fogja megoldani.

A BEREDEZÉS ÉS A SZEREPLŐK

Az ember tragédiája előadását Kádár Imre rendezi, akinek munkájában Gróf László, Tóth Elek és Deésy Jenő működnek közre. Erkel teljes kísérelő zenéjét Stefanidesz József vezényli. Az előadásban résztvesz a Sztárai vegyeskar Soós András karnagy vezetésével. A színház teljes személyzetén kívül száz tagú statisztéria teszi gazdagabbá a tömegjelentek kékét. A teljesen újszerű, impozáns színpadot Rajnai Sándor tervezte, a díszleteket Kudelász Károly készítette.

Igen érdekes, hogy Évát Fényes Alice, Ádámot Nagy István, Lucifert Kovács György alakítja. Mindhárom kitűnő fiatal művész, a mi színházunk nevelése és rövid három év alatt fejlődtek odáig, hogy a tragédia vezető szerepeit rájuk bízhatta a színház.

Az izgalmas menetű drámát számos táncszám fogja színezní? A paradicsomon kívüli vidék nimfa táncát, a római bacchanáliát és a londoni haláltáncot Tebán János, Topán Lulu, Bázsza Éva és a színház táncokara táncolják. Az athéni színház Csiki Endre szerzett stilszerű zenét, amelyre Radó Éva, egy egészen kivételes képességű fiatal táncosnő fogja táncolni a hadi táncot.

TOVÁBBI SZABADTÉRI ELŐADÁSOK.

Az ember tragédiája kétszer kerül színre, jövő szerdán és csütörtökön. Azután következik Molnár Ferenc „Külvárosi legendájának”, a Liliomnak előadása, Kacsóh Pongrácz kísérelő zenéjével, szombaton és vasárnap este. A rákövetkező hét keddjén a Hamlet előadásával folytatódik az ünnepi játékok sorozata, Beethoven Eroica-szimfóniájának kísérelő zenéjével. Végül július 21 és 22-én

Jakobi Victor gyönyörű nagy-cserettje, a Szibill fejezi be az ünnepi játékokat.

Az ünnepi játékok jegyeit péntek reggel kezdi árusítani a színház elővételi pénztára.

Színház

A Thalia Magyar Színház vendégjátékának heti műsora:

Péntek este 9-kor: Szerelmek és itélem. Zenés, büntügyi komédia 3 felvonásban.

Szombaton d. u. 5-kor: Hulló falevél.

Szombat este 9-kor: Szerelmek és itélem.

Vasárnap délután 3-kor: A Cigány.

Vasárnap délután 6-kor: Meséruház.

Vasárnap este 9-kor: Szerelmek és itélem.

Eső után köpönyeg, a színpad utolsó délutáni előadásában kerül színre olcsó helyárakkal.

Elrendelte a tanács a gáti vetkőzőbódék azonnali lebontását

Dr Dancea Miklós ügyvéd 30 évre kérte a népstrand koncesszióját. Pályázatot írnak ki az üzemek palotájának tervére

A városi ideiglenes tanács ma délután ülést tartott.

Dr Dancea Miklós ügyvéd beadványt intézett a városi tanácshoz, amelyben bejelentette, hogy ő a gátak mellett szilvás tulajdonosa. A beadványban közli Dancea Miklós, hogy tudtával a szilvás helyén népstrandot akar építeni a város és felajánlja eladásra a „szilvást”. Amennyiben a város nem kívánna megvenni a szilvást, kéri Dancea, hogy adják ki neki 30 évre a népstrand kihasználási jogát. Kötelezi magá az összes építkezések elvégzésére.

A tanács bizottságot küldött ki, amelynek tagjai Boca, Popovici és Givulescu tanácsosok, Cristescu üzemi elnök, Savu és Szenes mérnökök. A bizottság tegnap délután már ki is szállt a helyzet tanulmányozására.

Fodor Péter polgármester felhívta a közigazgatási ügyosztály, illetve a községi rendőrség figyelmét, hogy a rendőrséggel karöltve, — esetleg karhatalommal is — azonnal kezd jék meg a vetkőző barakkok lebontását, mert már a jövő héten megkezdik a népstrand építését.

A városi tanács foglalkozott a Iosia telep vízzel való ellátásának a kérdésével. Cristescu, az üzemek elnöke beje-

ÚJ SORSJÁTEK VETTE KEZDETÉT

JULIUS 15.-én lesz a 14. sorsjáték I. osztályának a húzása.

NE HALADJON el nemtörődőséggel a Mercur sorsjegyáruda fiókjai mellett.

Vásároljon sorsjegyet és

MILLIOMOS lesz.

Helyi fiók:

DACIA BANK R. T. (Menetjegyiroda)

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 9.

lentette, hogy a Iosia-telep vízellátását úgy véli megoldani, hogy a költségekhez az üzemek 50, a város 25 és az érdekelt 25 százalékkal járuljanak hozzá.

A javaslatot ebben az értelemben el is fogadták. A polgármester mindjárt fel is hívta az illetékesek figyelmét, hogy az első uccában van egy elemi iskola, amely egyáltalán nem jut vízhez. Kéri, hogy itt kezdjék meg a munkálataikat.

Cristescu Alecu az üzemek palotájának felépítése ügyé-

ben bejelentette, hogy a főmérnöki hivatal által elkészített tervek nem felelnek meg az igazgatóság elképzelésének. Ezért kéri, hogy írjanak ki tervpályázatot és tűzzenek ki két díjat 20 és 10 ezer lei értékben. A zsűri elnöke a polgármester, tagjai az üzemek igazgatója, az üzemi mérnökök, a városi és megyei főmérnök. Határozatilag kimondták, hogy a palotát a Crisana klub nyári helyiségének területén, a volt Atlantic helyén építik fel.

Ismét elhalasztották a megyei és városi tanácsválasztást

Szerdán este távirat érkezett a prefekturára, amely közölte, hogy a belügyminisztérium a bihormegyei tanácsválasztást szeptember 10-re halasztotta el.

Szerdán éjjel hazaérkezett a fővárosból Bancila prefektus, aki tegnap munkatársunk előtt megerősítette a választás elhalasztásáról szóló hírt.

Beszéltünk Fodor polgármesterrel is, aki a maga részéről kijelentette, hogy a városi tanácsválasztást is elhalasztot-

ták bizonytalan időre.

A cluji „Patria” a bucarestii „Facla” nyomán azt a hírt közli, hogy a belügyminisztérium az oradeai tanácsválasztást október 24-re tűzte ki.

A választásra egyébként minden előkészület megtörtént. A választási elnök megállapította a szavazóközpontokat, sőt már a bíróságot is kisorsolták. Természetesen ezek az intézkedések az új határidőre is érvényben maradnak, amennyiben szeptemberben mégis megtartanák a választást.

Mulay Hassan pincéjének rettenetes titka

Nőket és gyermekeket gyilkolt meg, a dúsgazdag arab nő merí nem akartak orgiáin résztvenni

Fez északafrikai városnak, amely a franciák uralma alatt áll, szenzációja van. A város közelében a sivatag szélén a homokban egy női holttestet találtak. A rendőrség megindította a nyomozást, amelynek során egy csomó koldus — Afrikában rendszerint ezek a rendőrség besugói — azt vallotta, hogy egy dúsgazdag és öregedő benszült asszony palotájából

éjjelente gyakran visznek ki kendőkbe burkolt titokzatos csomagokat.

Mások azt vallották, hogy olykor éjszakánként borzalmas kiáltásokat lehet hallani a palotából.

Ezek az adatok meglepőek voltak, mert az illető nő jótevékenysége révén ismerték. Mégis házkutatást tartottak a palotában és

az egyik lelakatolt pincehelyiségben öt fiatal nőt és egy kisfiút találtak. Valamennyin lánc volt

és valamennyinek a teste tele volt borzalmas sebbel. Mulay Hassan, a gazdag benszült nő kijelentette, nem tudja, hogyan kerültek a szerencsétlenek pincéjébe. A szolgaszemélyzet sem akart semmit tudni. Keleten ugyanis a szolga sohasem vall ura ellen, bárminő büntetést követ is az el.

A dúsgazdag asszony az utóbbi években jótevékenység ürügye alatt

sok fiatal nőt és gyermeket csalt palotájába. Aki egyszer bement oda, élve nem került onnan vissza.

Kényszerítette őket, hogy földelmis orgiákban vegyenek részt, kizozta, gyötörte őket, amikor belepusztultak, szolgál-

val a Szahara homokjában temettette el őket, ahol hamarosan végeztek földi maradványaikkal a sakállak és a hiénák.

Mulay Hassant most nem menti meg azonban a hóhér kezétől az sem, hogy 25 év előtt nagy szolgálatokat tett a franciáknak és így is szerezte meg vagyonát.

Az egyén tévedhet,

azonban több mint 7000 orvosi szakvélemény komoly biztosíték, hogy a Togal rheuma, köszvény, ülőidegzsába, gripa, főfájás idegfájdalmak és hüléses betegségek elsőrangú gyógyszer. A Togal tabletták nemcsak a fájdalmakat csillapítják, hanem eltávolítják a kórokozó anyagokat is. Gyógyszertárakban és drogériákban Lei 12, 52, 130.

A nap kérdése

Vajjon igaza van-e Iunianak, hogy a demokrata pártok összefogását „nem kell elsielni”? Nem azért, mintha a Nemzeti Parasztpártnak tartania kellene attól, hogy Iunian nélkül nem bírja? elfogyasztani az ellenzéki keserű kenyerét, de úgy érezzük, hogy érthetetlen Iunianak az a huzódó-zása, akkor, mikor elvi nagy differencia semmi esetre sem választaná el a két pártot egymástól. Illetve: nem szabadna elválasztania. Ami hiba van az mégis a Nemzeti Parasztpárt rovására irandó. A párt belső bajai, sokszor elárult gyengesége, balul sikerült taktikázásai tartják távol tőle Iuniant. De volt már együtt lezajlott választás is és ekkor a két párt oly hatalmas erővel ütötte át az ellenállást minden oldalon, úgy septe maga előtt a nem demokrata pártokat, hogy aggódva és reménykedve tesszük fel a kérdést: miért nem volna ideje a két párt összefogásának és a teljes demokrata egységfront megalkotásának...?

Alarcos országúti rablók 40.000 lejt vettek el egy mérnöktől

București, július 8. A Târgoviște—Ploesti-i országúton vakmerő rablás történt. Öt kilométerre Ploesti-től

álarcos rablók megállítottak egy gépkocsit, amelyben Stanculescu mérnök az Astra Románá főtisztviselője ült. A banditák kitépték a mérnök kezéből a börtáskát, amelyben

40.000 lej.

néhány terv és sok értékes okmány volt, majd a közeli erdőbe menekültek. Stanculescu mérnök azonnal feljelentést tett a csendőrségen, amely több járőrt küldött ki a rablók kézrekerítésére.

Amerika tudja mit tud. Az Egyesült Államok londoni követe kijelentette, hogy Amerika és Anglia a nemzetközi helyzet következtében kénytelen a nagy fegyverkezésre. — Azonban azoknak, akik a háborút óhajtják tudniuk kell, ismét mi leszünk az erősebbek, fejezte be nyilatkozatát

SÉTA A VILÁG LEGNAGYOBB ZSIBVÁSÁRÁN...

London, július 8. Paul Morand erősen tuloz, amikor azt állítja, hogy a Caledonian Market keleti jellegű, orditozástól és alkudozástól hangos vásár. Ahhoz képest, hogy ez a világ legnagyobb zsibvására, a hangulat meglepően tartózkodó, fi nom és némely európai főváros meglegedhetne, ha olyan kereskedősegei volnának a belvárosban, amelyekkel találkozunk itt. A vásár kiterjedése háromszor-négyszer olyan nagy mint a Piazza Unirii Oradeán, de az áruk változatossága sokszorosan felülmúlja azt, amit Európa bármely más zsibvásárán látni. Drága ezüst, porcelán és üvegáru mellett ócska hajkefék hevernek, ugyanazon sátorban téstagyurót és XIV. századi metszeteket árulnak, az egyik velencei csilláron autógumi lóg és valódi perzsaszőnyegen elárult, sárga, ócska fogsor keres új gazdát. Láttam miniatűr mentőövet, amelyről kiderült, hogy cénaspulni, rengeteg cink-kupát mint amilyenből Falstaff hörpingette egykor a keserű fekete angol sörrel amit most legszívesebben az Oxfordba átküldött amerikai diák vásárol meg láttam parádivizes üveget vagy legalább is hozzá hasonlót, amelynek belsőjébe ismeretlen művész ismeretlen és titokzatos módon egész kis háromárborcos hajót épített bele, vékonyra hasított tölgyfából.

A Caledonian Market szinte képet ad az angol ember legbensőbb szükségleteiről és ez nem túlzás. A háború előtt a vásár még gyanus emberek gyülekezőhelye volt és nem

mindig lehetett tiszta lelkiismerettel vásárolni drága holmit olcsón.

HOGYAN FOLYIK A VÁSÁR

— Hogy ez a váza? — kérdi a hölgy.

— Kivételesen tizennyolc shilling — feleli az árus, — pedig ritka munka.

— Valóban gyönyörű — hangzik a válasz — de úgy gondolom, hogy 12 shillinggel jól megfizettem.

Az ellenfél mosolyogva csóválja fejét.

— Szó sem lehet róla. Hiteles velencei üveg. De 17-ért odaadom.

A hölgy is mosolyog:

— Nem akarok kicsinyes lenni, ám az a véleményem, hogy 14 shillingnél többet nem szabad adnom érte. A városban sem kerül többbe.

Most a kereskedő hosszú előadást tart a modern városi por téka értéktelenségéről s rossz minőségéről, majd határozott mozdulattal odanyújtja a vázát:

— Tizenhat shilling s ahogy tetszik. Itt lehet hagyni s el lehet vinni.

A hölgy töpreng s elragadó

tekintetet vet a kereskedőre, aki komolyan és elszántan állja a nézést. A hölgy sóhajt s kissé durcásan elvonja ajkát, mintha azt gondolta: „Istenem milyen rossz ember maga”, de hangosan csak ennyit mond:

— Én nagyon szeretném megvenni ezt a gyönyörű vázát, — nem kétkedem benne, hogy megér annyit, azonban nem áll módomban felajánlani többet mint 15 shillinget.

Ugy tesz, mintha mély szomorúsággal lelkében kész volna továbbállni, de erre nem kerül sor, mert megállapodnak a 15 shillingben s a hölgy elviszi a vázát.

AMERIKAIVAL SZEMBEN NINCS KIMÉLET

Persze nem mindig ilyen barátságos és szelid az alkudozás. Az angol háziasszony felismeri az árus modoráról, ruhájáról s főként kiejtéséről. De ha amerikai vevője akad, akkor habozás nélkül megjátssza az angol hagyományok és műkincsek méltóságteljes őrét, szigorú arcot ölt, a hangja is szigorú. Ilyenkor nem ismer tréfát és egész modorával érezteti, hogy a vevőre nézve megtiszteltetés, ha a Caledonian Marketen vásárolhat.

FLOREAL-KRÉM

szepelő, májfolt, pattanás és más arctisztálanságok ellen. Szépit, üdít, fiatalít. 1 tégely ára 40 lei. Főraktár:

PAP DROGUERIA

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 9. Tel. 656. Naponta postai szállítás

Antoine de Saint Exupéry:

A madridi fronton

Antoine de Saint Exupéry, az ismert francia repülő és író bejárta a madridi frontot és a következőkben számol be élményeiről:

Egy hadnagy kíséretében mentem ki a hadszíntérre. Az ut, melyen haladtunk, egy domb tetejére vezetett, kevés Caravancél előtt. Madrid irányában lejtő terület és a hogy felmászunk, a város megjelent fehéren, meglepő féhéren a holdvilágban. Alig két kilométerre voltunk a telefonpalotától, Madrid legmagasabb épületétől, amely az egész várost uralja. A főváros alszik. Vagy talán úgy tesz, mintha aludna. Egyetlen fénypontot nem látunk, semmilyen zaj nem szűrődik felénk. Az a gyászos hang, amit mostantól kezdve két-két percenként fogunk hallani, halálos csendbe fog oldódni. Sem mozgást, sem zajt nem kelt az alvó városban.

MADRID ARCA.

Egyszerre Madrid helyén arc jelent meg a szemem előtt. Fehér, hunyt szemű arc. Fiatal leány kővé vált arca, aki egyik úttest a másik után tűri s nem válaszol. S fejünk fölött a csillagok között megint a zajt, mintha bedugaszolt üveget nyitnának hirtelen pukkanással. Visszariadok, mintha az ütés engem érne, én akarom felfogni a Madridnak szánt csapást s úgy érzem, hogy a város összeomlik.

De Madrid ép marad. Semmi sem omlott össze, semmi sem változott. Meg sem rezgett semmi: az arc tiszta maradt.

-- Ez Madridnak szól! ismétli gépiesen kísérem. S lassan megtanít, hogyan kell megkülönböztetni a zajokat egymástól. Feszülten követem a szikra-vonalak útját az égen. Most egyik robbanást a másik után halljuk. Az egész vidék óriás nyomás alatt áll. S ez a magas presszió alatt levő kazán egyszer csak felrobban. Sokan megmenekülnek, sokan elpusztulnak. A pokoli zajok közepette, a csillagos ég alatt nyolcszáz ezer polgár forog halálos vészelyben.

Minden löveg az egész várost fenyegeti. A várost, amit itt látok magam előtt, összebujva, erősen, bizakodóan. Polgárraira gondolok: a férfiakra, nőkre, gyermekekre, akiket a szobor őriz körhúja alatt. Újból hallom a pokoli suhanást. Megállok, összeszorul a szívem. Torpedó suhan a fejem felett: Madridot torpedózzák! Kísérem úgy válaszol, mint a visszhang, gépiesen számolja a lövéseket: „Ez Madridnak szól. A tizenhatodik...”

MADRID A MEGTÁMADOTT HAJÓ

Elhagytam az árkot, amelyben voltam. Vigyázva ku-

törli el a régít. A város, kéményeivel, tornyaival, háztetőivel, szabad tengeren haladó hajóhoz hasonlít. A fehér Madrid, az éj fekete vizein lebeg. A város jobban ellentáll, mint lakói. Egész nemzedékeket visz magával. Lassan halad, átszeli a századokat. -- Padlásszobáitól a pincéig emberek töltik be: férfiak, nők, gyermekek. Lemondóan, remegve vagy reménykedve várnak, köhájójukba zárva. Az ellenség gyermekkel, asszony-nyal teli hajót torpedó. Ugy akarja elsüllyeszteni Madridot ahogy a hajót szokták.

Ebben a pillanatban nem törődöm a háború szabályaival, indoklásával és okaival. Most már felismerem a zajok között a Madridra tüzet okádó ütegek száraz köhögését. Látom, milyen utat futnak be a srápnalek az égen: valahol a Nyilas csillagzat mellett haladnak. Tudom, hogy öt másodpercig kell lassan számolnom: azután figyelek. Nem tudom, milyen fa enged a villámnak, nem tudom, melyik székesegyház omlik össze. Nem tudom, hol hal meg egy gyermek ebben a pillanatban.

A BOMBÁZÁS.

A bombázás mindig visszafelé is hat. Minden ágyulövés erősebbé válik valami Madridban. Az érdektelen felháborodik. A bombázás nem csak rombol, de egyesít. A borzalom ökölbe szorítja a kezeket

MINDENKI AZ
AURORA SORSJEGY-
ÁRUDÁT KEDVELI

Miért?

Mert az eddigi sorsjátékok folyamán játékosai között a legtöbb milliós nyereményt osztotta ki.

Vásároljon egy sorsjegyet az A U R O R A -tól és meg fog győződni.

14. sorsjáték, I. osztály.
Huzás JULIUS 15.-én.

AUROLA
sorsjegyáruda

Helyi fiók:

Bihormegyei székhely:

UNION S. A. Oradea
Bulev. Regele Ferdinand 1.

és egybegyűjti az embereket.

Tovább kuszunk a hadnagy-gyal. Arc, vagy hajó? Mindegy Madrid előttünk fekszik s nem az emberek: a megpróbáltatások lassan-lassan megerősítik megacélozzák őket. Ezért lelkesedik kísérem, amikor a nő-

vekedő erőre gondol. Hatalmasan lélekzik. Nem siratja már sem az asszonyokat, sem a gyermekeket...

Hatvan...

Robbanás... Oriási kovács csap le pörölyével az üllőre. Madridot edzi.

Vérhas tört ki az ókiráltságban

București július 8. Cahul-megyében ijesztően terjed a vérhas. Eddig 5 halálos esetről tettek jelentést a megyei orvosi hatóságok. Egy kiütéses tifusz megbetegedés is történt Gotești községben. A beteget kórházba utalták, ahol meghalt.

„Tisztogatás” a liberális pártban

Az Adeverul értesülése szerint 13 pártelnököt leváltanak, mert nem feleltek meg

București, július 8. București-i lapok jelentése szerint Dinu Brătianu pártelnök és Tătărescu miniszterelnök másfél-órás tanácskozás során az aktuális politikai kérdésekről és a liberális párt belső helyzetéről tárgyaltak. Az Adeverul értesülése szerint 13 liberális-párti megyei tagozati elnököt kicserélnék. Az elnökséjét Ilfov megyével kezdik, hol Dinu Brătianu, vagy Tătărescu veszi át a tagozat vezetését.

Az Ordinea című lap szerint a Tătărescu-Dinu Brătianu megbeszélésen elsősorban a rendkívüli parlamenti ülészek felől folyt eszmecsere. Megállapodás jött létre, hogy szeptember 5 és 18 között hívják össze rendkívüli ülészekre a törvényhozó testületeket, aztán 15 napos politikai szünetre le-

het számítani. A ratifikálandó törvényrendeleteken kívül a parlament több olyan pénzügyi

jellegű törvényt is meg fog vitatni, melyet a kormány most dolgoztat ki.

Négyhatalmi szövetkezés a Közelkeleten

Teherán, július 8. Irak, Iran, Afganisztán és Törökország kormányai a közeljövőben — négyhatalmi szerződést kötnek amely által a Közelkelet békéjét akarják biztosítani. Tegnap délután 5 órakor tették meg az első lépéseket ebben az irányban, azon szerződés aláírásával, mely Iran és Irak határait pontosan megjelöli. A szerződés leszögezi, hogy a jövőben minden e két ország kö-

zött előforduló nézeteltérés csak békés uton oldható meg. A szerződés utal arra, hogy ennek a szerződésnek aláírása új korszakot nyit meg az érdekelt négy állam történelmében: a kölcsönös együttműködés és bizalom korszakát.

Elbágyadt a nagy hőségtől, dörszölje izzadó testét, homlokát valódi DIANA sóborszaggal és új ember lesz.

Törvénytelen

Timișoara, július 8. Deta községi bírása hónapokkal ezelőtt rendeletet adott ki, amelyben tiltotta a kisebbségi nyelven megszövegezett cégtáblák alkalmazását és előírta, hogy a kereskedők és iparosok

csak románnyelvű cégtáblát

a kisebbségi cégtáblákat tiltó rendelet

függeszthetnek ki. A detai bíró rendelete ellen az érdekeltek Büchel Ferenc dr. útján fellebbezték a timișoari közigazgatási felülvizsgálati bírósághoz, amely kimondta, hogy a detai bíró rendelete törvénytelen és ezért hatályon kívül helyezendő...

Emlékiratba foglalták sérelmeiket a demokrata ügyvédek

București, július 8. A mai nap folyamán Dobrescu volt főpolgármester, demokrata ügyvédküldöttség élén látogatást tesz a București-i kamarában, hogy a szavazásra jogosított

ügyvédek névjegyzékét megvizsgálja. A demokrata ügyvédek emlékiratban foglalták össze sérelmeiket és Sassu igazságügyminisztert kérték fel a panaszok kivizsgálására.

Meglámadtak egy CFR-autóbusz és kirabolják utasait

București, július 8. Vakmerő bandita támadást követett el a Ploesti környéki petróleumvidéken a CFR egyik társasgépkocsija ellen. A társasgépkocsi a Baicoiu-Movila Vulpel uton haladt keresztül, amikor kénytelen volt megállítani, mert egy autó keresztbe állt meg előtte az uton.

A társasgépkocsi vezetőjére három vasrudakkal felszerelt

bandita vetette rá magát, majd súlyosan bántalmazták a jegyszedőt és az utasokat is, akikről értéktárgyakat vettek el.

A soffört súlyos állapotban szállították kórházba. A kifosztott utasok jelentést tettek a prahovai csendőrsnek, amely bevezette a nyomozást. Az utat eltorlaszoló autó 7398 bucurești rendszámot viselt.

200 LEIVEL meglátogathatja a párisi világkiállítást...

Lehetetlennek tartja? Pedig teni állításunk nem a fantázia születte.

Menjen még ma az Állami Sorsjáték sorsjegyárusához és VÁSÁROLJON SORJEGYET.

JULIUS 15.-én lesz az Állami Sorsjáték I. osztályának a húzása.

Várjon bizalommal erre a dátumra, akkora nyeményt hozhat Önnek, hogy egész családjával elutazhatik Párisba.

14. sorsjáték, I. osztály

UJ FŐVÁROST KAP ABESSZINIA. A „B. Z. am Mittag” jelenti Rómából: Az olasz kormány és Graziani abesszinia alkirály már jóideje foglalkozik azzal a gondolattal, hogy Addis Abebából máshová tegyék át Abesszinia fővárosát. Ez a város 2600 méter magasságban fekszik és az európai ember tüdeje nehezen bírja az ottani viszonyokat. Az új főváros megválasztásánál döntő szempont az is, hogy közelebb legyen a tengerparthoz. Abesszinia az újabb korban több mint tízszer cserélt már fővárosát. Az Addis Abebától nyugatra fekvő Ambo éghajlata a legjobb, de messze van a tengertől. A dzsibuti addis abebai vasútvonal mentén is kínálkozik több alkalmas város, de az olaszok nem tartják célszerűnek ezt a megoldást, mert a vasut tengerparti végállomása francia gyarmati területen fekszik. Szó van most Desszizjéről, amelyet már kitűnő utak kötnek össze Smara, Massaua és Assab kikötőkkel, továbbá Irgalemről, mely Szomália partvidékével aránylag könnyen összeköthető és a vízellátása is kielégítő.

Mint 13 éves tanuló borzasztó sokat szenvedtem fejemgülsében. Meglepő gyorsan segített a Togat. Sikeresen gyógyította édesatyám reumatikus fájdalmait is. A Togat tabletta nálunk nélkülözhetetlenné vált.

Időjárás

Lényeges hőmérsékletváltozás nem várható. Keleten felhősödés.

Miért fegyverkeznek a demokrata államok?

London, július 8. Tegnap az angol kormány bucsuvacsorát adott az amerikai Egyesült Államok pénzügyi bizottsága tagjainak, amelyen Amerika londoni nagykövete is részt vett. A nagykövet Bingham G. nagy beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy a despo-

ta tendenciát mutató államok kényszerítették Angliát és az Egyesült Államokat arra, hogy tovább fegyverkezzenek. Bingham nyilatkozatát, amelyet az olasz és német fegyverkezésre célzottan tett, nagy visszhangot keltett világszerte.

A sofför ébersége

mentette meg a szerencsétlenségtől Pop Valér miniszter és dr Ardelean prefektus autóját

Baiamare, július 8. Kedd délután dr. Pop Valer ipar- és kereskedelemügyi miniszter részt vett a vasúthoz vezető utcán felépítendő bányaiskola alapkövetélteli ünnepségén.

Pop Valer kereskedelmi és iparügyi miniszter, akit Tătărescu miniszterelnök a fővárosba rendelt és dr. Ardelean Octavian vármegyei prefektus, aki pedig azért utazott a fővárosba, mert a prefektusok szombati országos értekezletén nem vehetett részt, Baiamare-ról autón igyekeztek Cluj felé, hogy a gyorsvonatot idejében elérhessék.

Miután az út igen sűrű volt, a sofför parancsot kapott, hogy

a lehető leggyorsabb tempóban igyekezzék, hogy kellő időben érkezhessenek be Clujra.

A gépkocsi Del környékén,

ahol tudvalevőleg igen jó az országút, 100 kilométeres sebességgel haladt, amikor a sofför észrevette, hogy az országúton egy rozoga hid javítási munkálatainak előkészületeit végzik. Semmiféle figyelmeztető tábla azonban nem intette a gépkocsivezetőket, hogy lassítsanak és

a miniszter autója teljes sebességgel ért a rozoga hid elé. Ebben a pillanatban a sofför teljes erejével fékezett és sikerült a gépkocsit közvetlenül a hid előtt megállítani.

A szóbanforgó hid olyan rozoga állapotban volt, hogy ha azon a gépkocsi teljes sebességgel áthalad, a katasztrófa elkerülhetetlen lett volna. Így azonban az éber Osztrochumov Károly sofför lélekjelenléte megakadályozta a szerencsétlenséget.

Feljegyzésre érdemes

az a tökéletes kaosz, amit a világpolitikában tapasztalunk, Anglia kifürkészhetetlen körmonfonsága ilyen tökéletesen még nem érvényesült mint ma. Egyik oldalon a benemavatkozás kérdésében játsza meg a legintrazingensebb, leghozzáférhetetlenebb demokratát a liberálist, másik oldalon vasércet ad el Franconak. Ugyanakkor a német ajánlatot visszautasítja, de olyan dolgokat tűr el a spanyol felkelő kormánytól, amelyet el nem tűrne szimpátia jelenléte nélkül. Anglia akar az a harmadik lenni, -- mely két veszekedő fél között örül? Vagy a taktikázás, a béké-óvás olyan veszedelmes játékba fogott, mely meghaladja képzeletünket?

Franco

átalakulása

Franco jegyzékét intézett a nagyhatalmakhoz, amelyben megfenyegeti őket, hogy ha nem ismerik el hadviselő félként, nemzetközi gazdasági orientációjában olyan magatartást vesz fel, ami arra lesz alkalmas, hogy a szóbanforgó nagyhatalmak - megbánják elzárkózó politikájukat. Hát nem érdekes, hogy miközben egyik oldalról ezt a fenyegetést dobolja, a másik oldalon tárgyalásokba bocsátkozik az önkéntesek eltávolítását illetőleg? -- Hogy a politika mesterségének mennyi hazudozás, mennyi képmutatás az eszköze? Mit lehetne...

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei.

A rumba-igazoló jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 leiért közlünk.

ÁLLÁS

Megbízható kifutófiu felvétetik. Str. D. Cantemir 42 II. emelet. 2229

Mindenes bejárónő felvétetik. Str. Ciorogariu 17. Orbán-né. 2227

Esti órákra ügyes, megbízható lapárust felvesszünk. Jelenkezni a kiadóban.

Megbízható iparos ember állást keres 15-ére, vagy elsejére, mint inkasszáns, vagy kihordó. Saját biciklijé van. Román magyar nyelvet bírja. — Készpénz 8—10 ezer lei kauciót, vagy 40 ezer leies ingatlant adhat. Cim a kiadóban. 2219

Jó munkás kovácssegéd azonnal állást nyerhet. Nagy Kálmán kovács, Tășnad. 2226

Vincellért fogad Dr Kaczián Str. Dr. Ioan Ciordaș 46 2209

Lapkihordót Oradea területére bevezetett helyekre fix fizetéssel és mellék jövedelemmel a kora esti órákra azonnal felvesz a Friss Ujság. Gyakorlattal bírók és nyugdíjasok előnyben. Jelenkezni a kiadóhivatalban.

Épület és butorvasalások

a legtökéletesebb kivitelben. Diszes esontbutor veretekben a legújabb modellek.

Stern József vaskereskedés Oradea, Piața Mihai Viteazul No. 2. Árjegyzék ingyen és bérmentve

Mindenes főzőnőt azonnalra felvesz Dr. Sebestyén ügyvéd, Str. Brătianu 18. 2228

VÉTEL-ELADÁS

Gépforgács díjmentesen kapható Szántó redőnygyár, Str. Mărășești 8. 2222

Magánház eladó azonnal 40 ezer lejért. Bernáth telep Str. Banatului 14-a. 2230

Cukrárszoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírszalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papírházában. 7040

LAKÁS

Keresünk központban 2 szoba, fürdőszobás, modern lakást november 1-ére. Címet a kiadóba „Jó lakó” jelígre. 2197

SPORT

Megmentik a Balkaniadát

Az utóbbi időben a Balkaniada sorsa kilátástalannak látszott. Egyik állam sem akarta megrendezni a népszerű versenyt. Most, a Szövetség mégis elhatározta, hogy megmenti a Balkaniadát. Ezért Luchide, a Szövetség főtitkára, aki a Balkán Kupa bizottság elnöke is, kezdeményezte, hogy a mérkőzéseket az ősszel Bucureștiben

rendezzék meg. Ebben az értelemben el is küldték a megkereséseket a résztvevő államok címére. A feltételeket később állapítják meg.

Ez, egyelőre, csak a román szövetség terve, de minden valószínűség arra mutat, hogy ezt el fogják fogadni az összes résztvevő államok.

A világbajnokságért: Románia-Egyiptom selejtező

A világbajnoki torna selejtezőjében Románia és Egyiptom csapatai kerültek össze. A szövetségek, most igyekeznek összhangba hozni a terminusokat. A román szövetség azt javasolta, hogy csak egyetlen mérkőzést játszanak — Bucureștiben. A győztes megy tovább. Nem valószínű, hogy az

egyiptomiak ezt elfogadják. — Ebben az esetben két mérkőzést játszanak. Az első az ősz végén kerülne eldöntésre — Egyiptomban. Ekkor hosszabb turát bonyolítana le a válogatott. A jövedelemből kártalanítanak a válogatottba játékosokat adó egyesületeket.

CST (Tasnad) Simleu és Zălau komb. 1:1

Tășnad július 8. A tășnadi futball sport élet a múlt évben szép fejlődésnek indult. A helybeli csapat egyik mérkőzést a másik után nyerte, az idei szezonban azonban visszahanyatlott. Az első mérkőzés súlyos verességgel végződött. A CST a carei Törekvéstől 2:2 döntetlen félidő után 6:3 arányú vereséget szenvedett. A fiatal erőkből összeállított CST ezután rendszeres tréningbe kezdett és az elmúlt vasárnap a

Simleu és Zălau válogatottját látta vendégül. A csapatok mindvégig megállták helyüket. A második félidő 30 p-ben Bölönyi révén sikerül a CST-nek a vezetés megszerezni, amelyet a 33 percben a kapu előtti kavargásból Lufas öngóllal kiegyenlített.

A CST vasárnapi ellenfele a marghital Victoria lesz, amely az idei szezonban számos győzelmet ért el.

HIREK

Elárverezték Pozsonyban a Palugyai borpincéket. A pozsonyi járásbírósnál tegnap árverezték el Palugyai Antal 3380 négyzetméter terjedelmű borpincészetét és az ahhoz tartozó ingatlant és kerteket. — Egyedül a pozsonyi Leszámloló Bank jelent meg vevőként, aki a 24 millió lejes kikiáltási áron vásárolta meg az ingatlanokat. A banknak másfélmillió csekkorona követelése volt, amelyet a vételárból levont.

Estélyiruhás női holttest egy londoni templom tornyában. Londonból jelentik: A napokban az egyik katedrális tetején egy diákleány estélyiruhás holttestére bukkantak. A vizsgálat kiderítette, hogy a fiatal diákleány szerelmi bánatában követett el öngyilkosságot, — megmérgezte magát. Akkor este bálba ment és ott tudta meg, hogy szerelme egy másik leánnyal jegyezte el magát. — Felment a katedrális tornyára és nagymennyiségű mérget ivott.

EGY ANGOL DIÁK EREJE. Az angol kollégiumokban és egyetemeken minden diáknak külön szobája van. Egyik ilyen kollégium egy növendékének sikerült egy hordó sört szobájába csempésznie. Egy napon azonban névtelen feljelentés az igazgató tudomására hozta a dolgot, mire házivizsgálat következett. A hordó napvilágra került. A diák azzal védekezett, hogy orvos rendelte neki a sört, mire az igazgató megkérdezte: Es legalább használt valamit a kezelés? A diák így felelt: **Hogyne! Mikor hoztam a hordót, alig tudtam felemelni. Most egészen könnyen megemelem...**

Szitává lőtték társai a craiovai betörő fejét. Craiováról jelentik: Tegnap reggel a külváros egyik házában holtan találták meg Vaduva Tudor veszedelmes betörőt. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy Vaduvat meggyilkolták és fejét revolverral szitává lőtték. Valószínűleg társai végeztek vele.

EGY HÁZ, AMELYIK ÚJ SÁGOKBÓL „ÉPÜLT” Természetesen Amerikában van

Egy Massachussetts állambelie, Pigeon helységi farmer, névszerint Elis Steman tervezte ezt a régi házat. Különben nemcsak a ház, hanem butorzata is ebből az anyagból készült. Az egyes falak vastagságát 215 egymásra ragasztott újságlap adja meg. A ház 1922 óta áll és csak az időjárás viszontagságai okoztak benne azóta károkat. Tulajdonosa a falakról 15-20 év előtti eseményekről irt beszámolókat olvashat s ezek bizonyára elszórakoztatják.

Bankrablók alkonya. Dallasból (Texas) jelentik: W. J. Kanterberger texasi mérnök bonyolult és szellemes biztosítóberendezést konstruált a Texasban türhetetlenül garázdálkodó bankrablók és betörők ellen. Legnagyobbrészt fotocella berendezéseken alapul. A feltaláló találmányának bevezetése után a következőképpen képzelel el egy „betörés” lefolyását: A betörés pillanatában a legközelebbi rendőrszobában megszólal a riadócsengő, de riadókészülékek lépnek működésbe a bank valamennyi helyiségében, sőt a környező utcákon is. A banképület uccái frontját nyomban vakító fény világítja meg, az épület belsejében minden helyiséget könnyű gáz tölt meg. Stopperóra rögzíti le a betörés időpontját, — gramofonkészülék lép működésbe, ugyanakkor pedig automata berendezések utján előbukkanó gépfegyverek és pisztolyok kényszerítik a betörőt megadásra. Ha mindezek ellenére sikerülne a bankrablónak elmenekülnie akkor is elfogja a rendőrség, mert közben egy elrejtett fényképezőapparat megörökíti arcát és alakját.

EMELKEDIK AZ ÁTLAGOS ÉLETKOR. Tudósok szerint az ó-korban az átlagos életkor 18 év volt. Franciaországban a XVIII század elején 28 év volt az élet átlagos határa, 1789-ben azonban már 32, 1825-ben pedig 37 év. 1845-ben már 40 évre emelkedett az átlagos életkor, 1911-ben már 46 év volt az átlagos határ, míg ma az 50 éven áll.

Rádió műsor

SZOMBAT

București: 7.30: A reggeli műsor közvetítése 10.30: Hírek, árfolyamhírek és vízállásjelentés 13: Gramofonlemez 13.25: Sporthíreknek adása 13.40: Gramofonlemez 14.15: Hírek közvetítése 14.30: Gramofonlemez 15: Hírek 16.45: Előadás. 19: Katonazene 20.15: Felolvasás 20.35: Bojenscu Sándor román népdalokat énekel 21: Üzenetek 21.15: Tánczene 22.30: Hírek 22.45: Hangverseny a Boulevard vendéglőből 23.45: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Majd utána:

Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna Utána: Gramofon 8.20: Étrend 11 Hírek 11.20 és 11.45: Felolvasás 12.10: Vízjelzőszolgálat 13: Déli harangszó 13.05: Balalajka zene 14: Hanglemezek 17.15: Mesék 18: „Az olcsó, jó és kifestőasztású telepes vevőkészülék” Előadás 18.30: Szalon és jazz zene 19.30: „Egy színész emlékezete” Előadás 20 Cigány zene 20.40: „Művészeink a párisi világkiállításon”. Felolvasás 21: „Távolba látunk” Vídám est az újságírónapon 22.30 Hírek 22.50: Katonazene 23.15 Időjárás 24.10: Cigányzene 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA